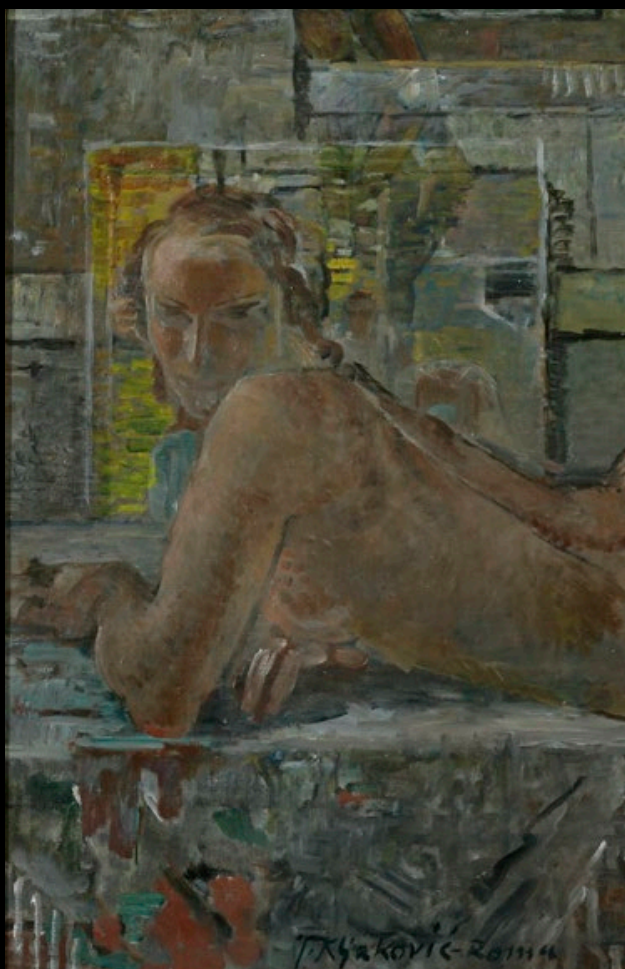

**MENTOR PROGOVARA
STUDENTU-U RAZGOVORU
JOZE KLJAKOVIĆA I FRANA
MARKA VLAHINIĆA**

Samostalna zbirka Memorijalna zbirka Jozo Kljaković

**MENTOR PROGOVARA STUDENTU-U RAZGOVORU
JOZE KLJAKOVIĆA I FRANA MARKA VLAHINIĆA**

Lipanj 2023.

Zagreb

SADRŽAJ

O IZLOŽBI Lidija Fištrek	5
MENTOR PROGOVARA STUDENTU Lidija Fištrek	7
ŽIVOTOPIS Lidija Fištrek	19
BIBLIOGRAFIJA	20
KATALOG	21
IMPRESUM	22

O IZLOŽBI

Izložbom pod nazivom „Mentor progovara studentu – u razgovoru Joze Kljakovića i Frana Marka Vlahinića“ obilježavamo 134. obljetnicu rođenja Joze Kljakovića. Interpretacija likovnog stvaralaštva Joze Kljakovića u djelima studenta Akademije likovnih umjetnosti, Odjela kiparstva u Zagrebu, Frana Marka Vlahinića, prikazuje imaginarni razgovor mentora i studenta. Spoj klasičnog slikarstva u djelima Joze Kljakovića, i suvremenog promišljanja kipara Frana Marka Vlahinića, prikazat će ženski nudo akt doživljen i izveden u različitim vremenskim dimenzijama 20. i 21. stoljeća. Iako imaginaran, mentor – profesor Jozo Kljaković kroz svoja djela progovara Franu Marku Vlahiniću i priča mu priču koju smo odlučili prikazati kroz šest odabranih djela, tri ulja na platnu Joze Kljakovića nasuprot trima skulpturama Frana Marka Vlahinića.

Lidija Fištrek

Ljepota golog ženskog tijela oduvijek je bila predmetom divljenja, maštanja i prikazivanja u umjetnosti. Pogled na žensko tijelo viđeno očima umjetnika Joze Kljakovića i mladog studenta Frana Marka Vlahinića kojemu je Kljaković velika inspiracija, izuzetno je zanimljiv, ne samo zato što se radi o umjetniku koji je svoja djela ostvario u mediju skulpture, nasuprot Kljakovićevu slikarstvu, već i zato što ljepota prikaza ženskog tijela, bez obzira na vremenski diskontinuitet ovih umjetnika, nikada nije zamorna i profana. Tijelo – torzo – akt u likovnoj će umjetnosti uvijek biti zanimljivo promatrati kroz oči i pogled umjetnika, kao i učiti o odnosu i promišljanjima mentora i studenta. Izložba daje dvojni prikaz slikarstva nasuprot kiparstvu, mentora i profesora Jozu Kljakovića, nasuprot studentu Franu Marku Vlahiniću. Interpretacija umjetničkog stvaralaštva Joze Kljakovića viđena očima i rukama suvremenog umjetnika i studenta Akademije likovnih umjetnosti pobuđuje divljenje i hrabrost, kao i poveznicu u vremenskom kontinuumu. Ovom su izložbom dva svijeta, dvojica umjetnika, dva različita umjetnička medija objedinjena u temi ljepote ženskog nudo akta.

Izložbom „Mentor progovara studentu – u razgovoru Joze Kljakovića i Frana Marka Vlahinića“ klasično je slikarstvo povezano sa suvremenim pristupom i pogledom mladog umjetnika, kroz interpretaciju slikarstva Joze Kljakovića kao inspiraciju, dekonstrukciju, te objedinjeno u zajedničkoj temi i misli. Pobuditi interes kod generacija umjetnika koje svojim pristupom i odnosom spram klasičnog slikarstva i starih majstora spremno interpretiraju ili sukobljavaju umjetnost s kraja 20. stoljeća u odnosu na suvremeno doba, glavni je cilj ovog izložbenog projekta.

ABOUT THE EXHIBITION

Lidija Fištrek

The exhibition titled "A Mentor Speaks to a Student – A Conversation Between Jozo Kljaković and Fran Marko Vlahinić" celebrates the 134th anniversary of Jozo Kljaković's birth. The artworks of Jozo Kljaković, interpreted through the works of the student of the Academy of Fine Arts in Zagreb, Sculpting Department, Fran Marko Vlahinić, engender an imaginary conversation between a mentor and a student. The combination of classical painting in the works of Jozo Kljaković, and the contemporary reflections of the sculptor Fran Marko Vlahinić, depict the female nude as experienced and rendered in different time dimensions of the 20th and 21st centuries. Although imaginary, the mentor – teacher Jozo Kljaković addresses Fran Marko Vlahinić through his artworks, telling him a story which we have decided to present through six selected works – three oil paintings by Jozo Kljaković, opposite three sculptures created by Fran Marko Vlahinić.

The beauty of the naked female body has always been the object of admiration, imagination and representation in art. The view of the female body seen through the eyes of the artist Jozo Kljaković and the young student Fran Marko Vlahinić, for whom Kljaković is a great inspiration, is highly compelling, not only because Vlahinić has created his works in the medium of sculpture, alongside Kljaković's paintings, but also because the beauty of the representation of the female form, regardless of the temporal discontinuity of these artists, is never tiresome or profane. The body – torso – nude in visual arts will always be interesting to observe through the eyes and gaze of the artist, as well as to learn about the relationship between and reflections of mentor and student. The exhibition presents the painting of the mentor Jozo Kljaković, versus the sculpture of the student Fran Marko Vlahinić. The interpretation of Jozo Kljaković's artworks envisioned through the eyes and hands of a contemporary artist and student of the Academy of Fine Arts awakens admiration and courage, as well as creating a link in the continuum of time. The exhibition unites two worlds, two artists, two different artistic mediums in the theme of the beauty of the female nude.

The exhibition "A Mentor Speaks to a Student – A Conversation Between Jozo Kljaković and Fran Marko Vlahinić" combines classical painting with a contemporary approach and gaze of a young artist, through the interpretation of Jozo Kljaković's painting as inspiration, deconstruction, uniting them under a common theme and consideration. To arouse the interest of generations of artists who reinterpret classical painting and the old masters or readily contrast art from the end of the 20th century in relation to modern times, is the main goal of this exhibition project.

Mentor progovara studentu – u razgovoru Joze Kljakovića i Frana Marka Vlahinića

Možeš promijeniti formu stola, lonca, čaše, kuće – drugim riječima, možeš promijeniti sve forme, koje je čovjek kreirao, ali ne možeš promijeniti forme živim bićima, jer će onda nastati zbrka u životu, poremećaj života.¹

Lidija Fištrek

Oblik, izgled, lik, vanjština, vanjska strana, kalup ili model čine definiciju forme koja se istražuje u umjetnosti. Različitim pristupom interpretaciji ženskog akta umjetnici pokazuju kako umjetničko djelo ostaje u području koje kontrolira samo umjetnik, dozirajući razinu vidljivog naspram nevidljivog, erotskog u odnosu na skaredno, prisiljavajući promatrača sagledati percepciju o umjetničkom djelu iz iskustvenog, naslijeđenog i usvojenog diskursa. Promatrajući formu iz tradicionalnog diskursa mišljenja o umjetnosti koja vuče korijene od Aristotela, formu možemo tumačiti kao razgovijetan vanjski lik neodređene „unutarnje forme“ koju Hegel naziva „logikom sadržaja“ tražeći od umjetnosti da izrazi njezin specifičan povijesni zahtjev. Golo žensko tijelo kao forma vrlo je često predmet umjetničkog istraživanja te ga možemo promatrati kroz više diskursa. Arhitektura i evolucija ljudskog tijela kao savršenog djela prirode oduvijek je predmet divljenja, istraživanja i interpretiranja u likovnoj umjetnosti. Iskonska ljepota golog ženskog tijela u umjetnosti nosi auru nečega nedodirljivog, a njegova prirodna ljepota zadobiva ulogu uzvišenosti. Otkriće ljudskoga tijela koje dopušta pojavu gole tjelesnosti te nemilosrdno razgolićenje tijela sa svim znakovima spolnosti možemo povezati s goloćom koja je u našoj kulturi neodvojiva od „teološkoga biljega“ priče o Adamu i Evi iz *Knjige postanka*, kada su nakon počinjenog grijeha spoznali da su goli. Posljedica teološkoga spoja koji u našoj kulturi tijesno povezuje goloću tijela s društveno prihvatljivim normama jest činjenica da ona uvijek predstavlja razodijevanje i razgolićenje, a nikada stanje ili formu.

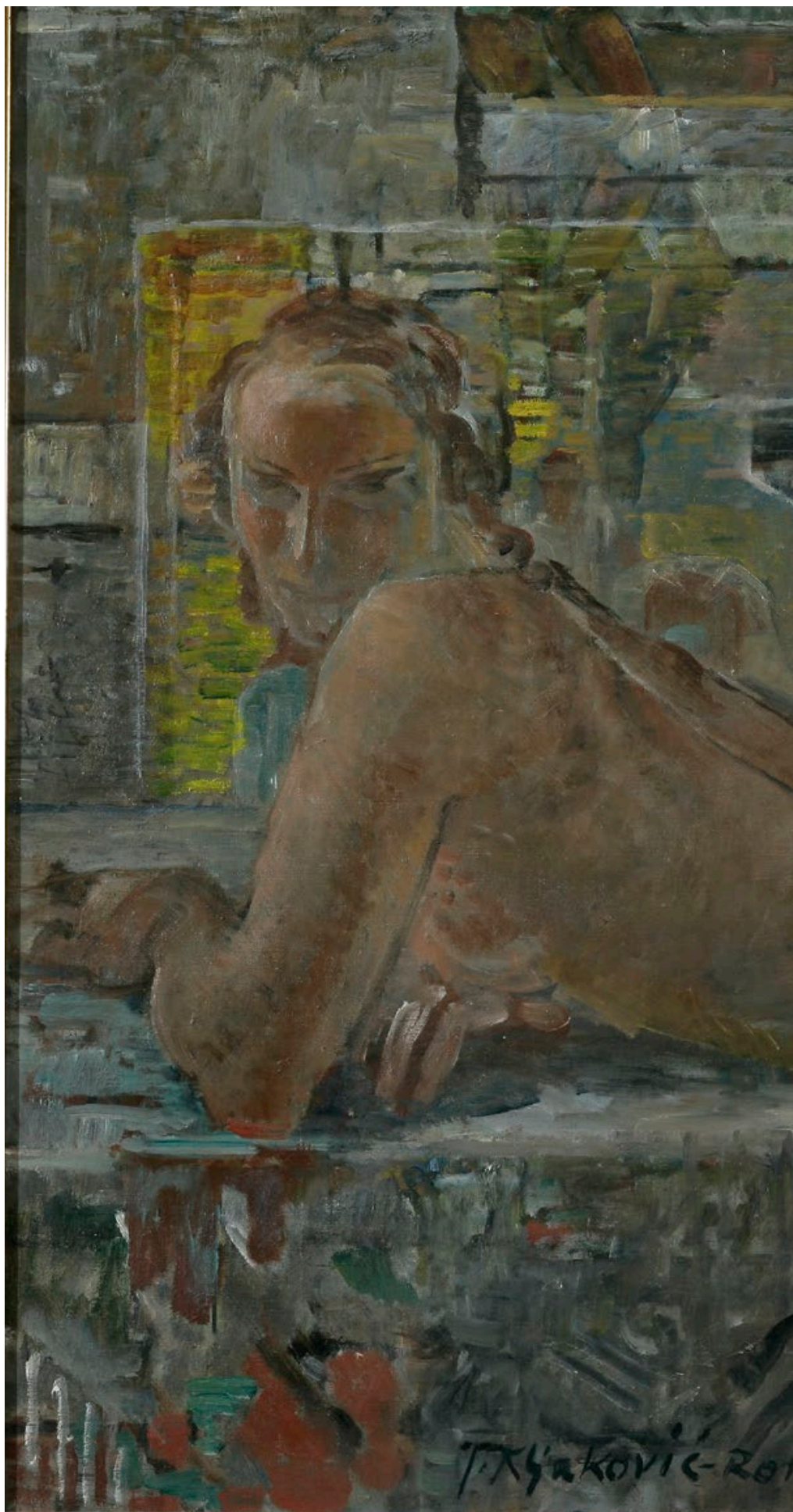
Kljakovićev ženski akt

Kljaković je bio opsjednut ljudskom figurom. Ljudsko tijelo smatrao je najvećim umjetnikovim izazovom, a po vještini slikanja tijela razlikovao je dobrog od lošeg umjetnika. Bunio se protiv svakog eksperimentiranja kao i novog pokušaja interpretacije figure. Taj je od Boga zadani kanon za njega imao nadnaravni značaj.²

Promatrajući ulja na platnu nastala u drugoj polovici 20. stoljeća, točnije tridesetih i četrdesetih godina 20. stoljeća, Jozo Kljaković

1 Preuzeto iz knjige; Kljaković, J. (2011), U suvremenom kaosu, Matica hrvatska, Zagreb, str. 149

2 Jozo Kljaković, Retrospektiva (2009), Ur. Petra Senjanović. Galerija Klovićevi dvori, Zagreb: Stega tisak

Jozo Kljaković, Ženski akt Ženski nudo
akt, ulje na platnu, 60x80 cm

oslikava klasicističke slike na kojima prikazuje ljudsko tijelo. U to vrijeme nastale su razne varijante *Kupačica*, *Odmora na plaži*, kao i *Ribara*, navodi Petra Vugrinec.³ Kljakovićev opus tematski određen ljudskom figurom i nekom vrstom nostalgije prema rodnom kraju i Mediteranu, Vugrinec opisuje:

„Na tim slikama stupanj klasičnosti doseže svoju punu zrelost. Za razliku od Režekova neoklasicizma picassovskog tipa, watteauvskog erotizma Jurja Plančića, ili pak Jobova koloristički bujnog prikaza Mediterana, Kljaković svoje prizore donosi klasičnom mirnoćom, gotovo dürerovske melankolije (...) bunio se protiv svakog eksperimentiranja kao i novog pokušaja interpretacije figure (počevši od Cézannea do Picassa)“.⁴

Aktovima žena i muškaraca Kljaković apostrofira nostalgiju za prošlošću, naglašavajući pri tome nevinost i jednostavnost nagih tijela. Ivanka Reberski u radu pod nazivom „Klasična komponenta Joze Kljakovića u kontekstu realizma 20-ih i 30-ih godina“ uočava specifičnost Joze Kljakovića u magičnom realizmu pri čemu ga navodi kao vodećeg kreatora stila.⁵

Reberski navodi kako Kljaković „životnu punoću pronalazi u ljudskome tijelu, u silnoj privlačnosti i savršenstvu tog ideala snage i ljepote. U njegovu opusu naprosto nema kompozicijske sheme, a da ljudski lik u svekolikoj prirodi ne zauzima dominantno mjesto. Zato on ne prikriva, već do same nagosti razotkriva prelijepo ljudsko tijelo, podjednako žensko i muško. Ta njegova paradigmatična metafora tematska je okosnica u žarištu interesa.“⁶

Tridesetih godina 20. stoljeća, Kljaković nastavlja slikati prizore inspirirane ljetom, kupanjem, plažama i putenim tijelima, što mu omogućuje neiscrpan prostor varijacija u prikazu nagih tijela. Ova tematika proglašena je od Grge Gamulina „vrhuncem herojskog erotizma unutar Kljakovićeva opusa“. Petra Vugrinec zaključuje kako „tridesetih godina bujaju dimenzije njegovih kupačica, a tvrdo klesani aktovi ustupaju mjesta mekoći oble linije, možda baš pod utjecajem Kršinićevih aktova, lirskih, bujnijih i erotičnih“.⁷

Vještim potezom kista na platnu Joze Kljakovića možemo vidjeti tri prikaza ženskog nudo akta savršenih proporcija pri čemu je u izuzetno preciznoj mjeri doziran erotski prikaz golotinje. Zavidno poznavanje anatomije ljudskog tijela, ne otkrivajući pri tom intimne dijelove akta, portreta, modela, možda umjetniku bliske osobe, može se usporediti s figurativnim kiparstvom. Na ženskom nudo aktu precizno se iščitava istančano oblikovanje

3 Vidi u: *Retrospektiva* (2009), Ur. Petra Senjanović. Galerija Klovićevi dvori, Zagreb: Stega tisak, str. 27

4 Vidi u *Retrospektiva* (2009), Ur. Petra Senjanović. Galerija Klovićevi dvori, Zagreb: Stega tisak, str. 27-28.

5 Vidi u tekstu kataloga, Vugrinec. P. (2020), Remek djela Joze Kljakovića – Novi prilozi vrednovanju umjetnikova opusa, Kljakovićev Solin kao Márquezov Macondo, str. 4.

6 Ivanka Reberski: Klasična komponenta Joze Kljakovića u kontekstu realizma 20-ih i 30-ih godina. *Rad. Inst. povij. umjet.* 36/2012 (189-202), str. 194.

7 Gamulin. G. (1987), *Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća*, Svezak prvi, Naprijed: Zagreb, str. 376.

Jozo Kljaković, U studiu, 1954. ulje na platnu, 100x80 cm

torza pomoću kista, što se očituje u pozivanju na davno ustoličene oblikovne i tematske obrasce, kao i na trajnu baštinu antičkih estetskih kanona koji su se materijalizirali u skulpturi. Dostojanstvenost i mirnoća kojom odišu Kljakovićevi nudo aktovi, prikazani su dijelom tvrdo modeliranih mišića i kostiju koji naglašavaju anatomiju i tajanstvenost ženskog tijela. Da je tome tako možemo vidjeti na slici *U studiju/Atelijska scena* (1954), ulje na platnu, gdje je ženski nudo akt u ležećem položaju smješten u donji dio kompozicije, suprotstavljen drvenoj figuri⁸ koja lebdi u zraku. Ženski nudo akt smiješi se promatraču dok ga slikar u pozadini atelijera portretira ne skidajući šeretski osmijeh dok puši lulu. Kljaković je žensko tijelo prikazao bujno i erotično, dok je pomoću mekoće linija naglasio putenost modela kojemu su vješto prikriveni intimni dijelovi tijela. Model se osmjehuje i kao da poziva promatrača da se pridruži zabavi u atelijeru jer to što se događa nije ništa ružno, zabranjeno i skaredno.

Na slici *Ženski akt/Ženski nudo s leđa* (1953), ulje na platnu, Kljaković je model smjestio na centralnu poziciju kompozicije. Ljepota nagog ženskog tijela prikazana je u svoj svojoj raskoši. Poput božice ili heroine, nehajno leži na podlozi koja podsjeća na stol prekriven tkaninom i promatra. Slikar je opet vješto prikrio intimne dijelove tijela, ali naglašava obline, erotski naboj i ljepotu ženskog tijela. Prigušenom atmosferom u atelijeru koju postiže zagasitim koloritom stvara dojam nekih davnih vremena. Lice modela nije prikazano jasno tako da se ne može iščitati identitet osobe, već je naglašeno lijepo oblikovano, pravilnih crta lica žene koja zavodljivo pozira.

Raskoš, raskalašenost ili opuštenost ženskog nudo akta Kljaković prikazuje na slici jednostavnog naziva *Ženski akt* (1944), ulje na platnu. Na ovoj slici žensko tijelo smješteno je frontalno ispred slikara na centralnu poziciju. Ženski model podignutih ruku iznad glave i raširenih nogu odaje dojam opuštenosti i erotičnosti kao da je slikar odlučio napraviti iskorak i prikazati nage grudi i međunožje koje ipak na kraju prekriva nehajno prebačenom bijelom tkaninom. Taj čin vidljivo-nevidljivog naglašava još veću dozu erotičnosti kod promatrača, što vjerujem da je slikar i želio postići. Prikazati golotinju u njezinu prirodnom stanju, bez pretjeranog uljepšavanja na tragu renesansnih majstora, koristeći se vještom igrom svjetla i sjene, prigušenom paletom boja, Kljaković doseže svoju punu zrelost. Mirnoća, melankolija, tajanstvenost, opuštenija ali naglašena anatomija predstavljaju izazov umjetniku u vještini prikaza i za Kljakovića imaju nadnaravni značaj.

Iz navedenog možemo iščitati kako Kljakovićev pristup prikazivanju ljudskog tijela povlači paralelu u odnosu na način kiparenja njegovih kolega i suvremenika Kršinića, Augustinčića i Meštrovića s kojima ga često uspoređuju. Magični realizam, herojski erotizam i tvrdo klesani aktovi prikazani u Kljakovićevim djelima kistom, ali skulpturalnom jasnoćom i ljepotom čine ga prepoznatljivim i vrhunskim majstorom, što me navodi na

8 Figura za modeliranje služi slikarima za provjeru proporcija i određenih poza tijela

pomisao kako je možda upravo zato kiparstvo jedina tehnika u kojoj se Jozo Kljaković nije okušao. Slikarsko-kiparski način prikazivanja ljudskog tijela kod Kljakovića ujedinjuje dvije strasti ili dvije dvojbe ovog umjetnika; slikati ili modelirati. No, Kljaković se očigledno odlučuje za slikarsko platno umjesto oblikovanja u prostoru, iako sam gotovo sigurna da bi bio podjednako uspješan i u kiparenju. Ova dvojba javlja se u kasnijem periodu Kljakovićeva života kada je izrađivao mozaike na Hrvatskom papinskom zavodu sv. Jeronima u Rimu. Dvojba Jozе Kljakovića ujedinila je dvije velike strasti ovoga umjetnika, iako je ipak svu strast i ovoga puta usmjerio na izradu nacrtа za mozaike.

Fran M. Vlahinić, Žudnja, sadra, 2022., 60x105x48 cm

U razgovoru Jozе Kljakovića i Frana Marka Vlahinića

Ono što je slikaru kist, to je kiparu dlijeto. Svojim načinom klesanja, držanjem dlijeta i obradom površine stvara se specifičan skulpturalni govor.⁹

Povezanost slikarstva i kiparstva prisutna je oduvijek u stvaralačkom opusu i životu Jozе Kljakovića, no trajno se nastanila kao strast koja se najbolje vidi u slikama nagih ženskih tijela. Prijateljavanje s kiparima poput Meštrovića i Kršinića zacijelo je ostavilo traga na slikarski rad Jozе Kljakovića. Ljepota prikaza ženskog tijela u umjetnosti nikada nije zamorna i profana, a da je tome tako možemo se uvjeriti analizirajući opuse mnogih umjetnika, kako starih majstora tako i suvremenih umjetnika.

⁹ Jakubin. M. (1999), *Likovni jezik i likovne tehnike, Temeljni pojmovi*. Educa 44: Zagreb, str. 219

*Fran M. Vlahinić, San o jednom snu II.,
sadra, 2021., 38x23x18 cm*

Imaginarni razgovor Joze Kljakovića i Frana Marka Vlahinića, mentora i studenta, spoj je klasičnog slikarstva i suvremenog promišljanja kipara objedinjenih u zajedničkoj temi. Fran Marko Vlahinić svoj iskaz gradi u dijalogu s prošlošću u potrazi za ljepotom, što bi trebao i biti odraz prave umjetnosti, kakvom je tumači i sam Jozo Kljaković. Utjecaj Meštrovića, Michelangela, Rodina i Joze Kljakovića na Vlahinićev rad temelji se na prepoznavanju uzora koje je umjetnik prihvatio kao učitelje i sugovornike. Prepoznavanje autoriteta i nastavljanje tradicije, kod Vlahinića, očituje se u neprestanom osvrtnju na prethodnike, te pozivanju na davno ustoličene tematske i oblikovne obrasce, piše Vujanović u predgovoru izložbe Vlahinićevih kiparskih radova 2021. godine.

„Logična je to geneza koja nimalo ne opovrgava nužnu autentičnost i neospornu autorsku posebnost(..)motive, to jest inspiraciju Vlahinić crpi iz rečene tradicije i iz okrilja intimnoga svijeta. Riječ je o ženskom aktu, torzu, autoportretu i portretima bliskih mu osoba, na kojima se precizno iščitava pronicljiva psihološka karakterizacija, zainteresiranost za modela i istančano oblikovanje cjeline i njezinih detalja.“¹⁰

Iako imaginaran, mentor Jozo Kljaković kroz svoja djela progovara Franu Marku Vlahiniću i priča mu priču koja se razvija u dijalog mentora i studenta kroz šest odabranih djela, tri slike Joze Kljakovića koje prikazuju ženski nudo akt i tri skulpture Frana Marka Vlahinića iste tematike. Dijalog koji se vodi između dvojice umjetnika različitih polazišnih vremenskih

¹⁰ Preuzeto iz predgovora izložbe kiparskih radova, Vatrogasni dom Šestine (2021), piše Barbara Vujanović

dimenzija crpi se iz okrilja intimnoga svijeta, tradicije, a riječ je o ženskom aktu. Vlahinić razrađuje prikaz skulptura na crtežima i skicama koji su, riječima Barbare Vujanović „razrađenih i hitrih introspektivnih poteza, dok je posvećenost mediju osvjedočena predloženjem procesa nastanka skulpture(..)riječ je o iskrenoj potvrdi umjetničkog identiteta, koja pruža poticaj njegovom daljnjem nadograđivanju i razvijanju“.¹¹

Fran M. Vlahinić, San o jednom snu I., sadra, 2021., 48x28x20 cm

Nasuprot Kljakovićevim slikama vrlo jednostavnog naziva poput Ženski akt, Vlahinić u skulpturama prikazuje Žudnju. Isklesanu i oblikovanu *Žudnju* u kamenu suprotstavlja prikazu žudnje u slikama Joze Kljakovića. Neosporno je da svi Kljakovićevi nudo aktovi posjeduju dozu žudnje koja promatrača mami da se pridruži umjetničkom karuselu, baš kao i skulpture Frana Marka Vlahinića vješto jasnih linija, naglašene forme i brižno oblikovanih i prikrivenih intimnih detalja. Intima koju dijele Kljaković i Vlahinić vodeći imaginaran dijalog putem njima dobro znanog pisma, doprinosi mijenjanju percepcije i doživljaja ženskog nudo akta. Dva svijeta dvojice umjetnika objedinjena su u istoj temi prikazanoj u različitim medijima, povezujući klasično slikarstvo sa suvremenim kiparstvom kroz inspiraciju, interpretaciju i dekonstrukciju golotinje. Golo žensko tijelo oduvijek je predmet prikazivanja u umjetnosti koje se mijenjalo tijekom vremena. Pogled na žensko tijelo viđeno očima dvojice umjetnika izuzetno je zanimljiv, ne samo zato što se radi o umjetniku koji je ostvario svoja djela u mediju skulpture nasuprot Kljakovićevu slikarstvu, već zato što ljepota prikaza golotinje bez obzira na vremenski diskontinuitet ovih umjetnika nikada ne može biti zamorna i

¹¹ Preuzeto iz predgovora izložbe kiparskih radova, piše Barbara Vujanović

profana, već pobuđuje divljenje i hrabrost, kao i poveznicu u vremenskom kontinuumu.

Fran Marko Vlahinić smatra da bi „umjetnost trebala ovjekovječiti ljudsku težnju k plemenitom, lijepom i trajnom, te očuvati tradiciju i stare običaje“.¹² Na kraju, usudila bih se zaključiti kako se ovom izložbom, u kojoj je povezano i objedinjeno klasično slikarstvo i suvremena skulptura, kroz imaginarni dijalog dvojice umjetnika u različitim vremenskim prostorima, ne može govoriti o stoljetnom generacijskom jazu između umjetnosti s početka 20. stoljeća u odnosu na suvremeno doba 21. stoljeća, već o potvrdi bezvremenosti prikaza ljepote ženskog tijela.

Za kraj, o Franu Marku Vlahiniću

Fran Marko Vlahinić završio je Školu primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu, Odjel kiparstva, 2021. godine. Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, Odjel kiparstva, upisuje iste godine (2021.), a trenutno je student druge godine kiparstva u klasi profesorice Tanje Vujasinović. Inspiriran je životom i djelom klasičnih majstora kiparstva i slikarstva, njegujući figurativan pristup skulpturi, vješto modelirajući, poznajući značajke materijala, kamena, sadre, bronce, drva i voska. Motive crpi iz tradicije i intimnog svijeta koji mu je nepresušan izvor inspiracije. U svom radu poziva se na davno ustoličene tematske i oblikovne obrasce. Do sada je izlagao na nizu izložaba, radionica i natjecanja od kojih izdvajam izložbe ALU PERSPEKTIVA, izložba studenata Akademije likovnih umjetnosti, 10. – 24. lipnja 2022., TRAŽENJA, NADANJA, izložba studenata slikarstva 3. godine i deset skulptura F. M. Vlahinić, 1. godina kiparstva, Galerija K2, Križevci, 26. 2. – 11. 3. 2022., POVRATAK, izložba učenika i profesora ŠPUD-a, MSU Zagreb, 20. 1. – 13. 2. 2022., SAMOSTALNA IZLOŽBA, Šestine, Zagreb, 17. – 21. 11. 2021. skulpture (terakota, gips, kamen, drvo, vosak, bronca) i crteži, MEŠTART & ŠPUD: TIPOVI ARHETIP(OV)A; Atelijer Meštović, Zagreb, 9. 6. – 30. 6. 2021. Autoportret (sadra), Akt „Žudnja“ (sadra), Karijatida „Šestinčanka“ (brački kamen Veselje) i ŠPUD – PORTRET / AUTOPORTRET, Izložbeni salon Izidor Kršnjavi, 25. 5. – 15. 6. 2021.

¹² Preuzeto iz teksta o izložbi, 2021, F. M. Vlahinić

JOZO KLJAKOVIĆ/JOZO KLJAKOVIĆ

(Solin, 10. ožujak 1889-Zagreb, 1. listopad 1969)

Jozo Kljaković hrvatski je slikar rođen u Solinu 1889. godine. Pučku školu završio je u Solinu, a Realnu gimnaziju u Splitu, gradu u kojem je slikarski zanat učio u ateljeu Emanuela Vidovića. Slikarsku izobrazbu nastavlja kod Franje Pavačića u Zagrebu, a potom upisuje Akademiju likovnih umjetnosti u Pragu (kod Vlahe Bukovca, 1908.). Prva skupna izložba održana mu je u Zagrebu 1910. godine, s grupom Medulić, a zatim je 1911. godine, na Međunarodnoj izložbi u Rimu, izlagao zajedno s Meštrovićem. Nakon Praga odlazi na Istituto delle belle arti u Rimu, te kod Ferdinanda Hodlera u Ženevi provodi tri godine (od 1917.), a potom, 1920. godine, nastavlja studij fresko slikarstva kod Marcela Lenoira na Académie Ranson u Parizu. Kreće se u krugu pripadnika francuske avangarde te prijateljuje s hrvatskim umjetnicima, Uzelcem, Šumanovićem i Babićem. Vrativši se u Zagreb 1923. godine, postaje profesor na Kraljevskoj akademiji za umjetnost i umjetni obrt. Dvadesete su godine uspjeha i velikih narudžbi, a 1925. godine, na Međunarodnoj izložbi dekorativne umjetnosti u Parizu osvaja Grand Prix. U razdoblju koje je proveo u Zagrebu, stvorio je dva značajna ciklusa u fresko tehnici – ciklus sakralnih tema za Crkvu sv. Marka i ciklus profane tematike za interijer Slavonske banke. Ciklus u Dobroti rađen je u tehnici ulja na platnu, kao i rad u Trgovačko-obrtničkoj komori. Likovni život nastavlja unaprijeđivati i u trećem desetljeću, pa 1938. godine postaje glavni kustos Moderne galerije u Zagrebu. Godine 1941., u vrijeme Nezavisne Države Hrvatske, Kljaković je uhićen zbog optužbi da je s Ivanom Meštrovićem iz inozemstva namjeravao djelovati protiv NDH i sila Osovine. U zatvoru, u kojem je neko vrijeme proveo s Ivanom Meštrovićem, doživljava prvi napadaj sljepila. Na intervenciju mnogih osoba iz javnog i političkog života, pušten je u kućni pritvor 1942. godine. Njegova slika Bičevanje uvrštena je u hrvatsku selekciju za XXIII. Venecijanski Bijenale, a 1943. godine, odlazi u Rim izraditi mozaike za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima. U Rimu ostaje do 1947. godine, kada se zbog političke konstelacije u domovini i neslaganja s vladajućim režimom odlučuje na odlazak u Buenos Aires. Prije odlaska izdaje manju monografiju, s reprodukcijama svojih djela i predgovorom slavnog metafizičkog slikara Giorgia de Chirica.

U galeriji Müller, najvećoj galeriji u Buenos Airesu, 1948. godine Kljaković organizira samostalnu izložbu, te izdaje katalog za koji je predgovor napisao Ivan Meštrović. Tijekom boravka u Buenos Airesu, osim slikanjem bavi se publicistikom, objavljujući tekstove u svim najvažnijim emigrantskim glasilima. Svoja razmišljanja i burnu biografiju iznio je u autobiografskoj knjizi U suvremenom kaosu 1952. godine, objavljenoj u Nakladi autorovih prijatelja, Buenos Aires, te knjigu Kravavi val, 1961. godine u Rimu. Iz Buenos Airesa vraća se u Rim 1956. godine, jer se nije mogao prilagoditi životu u novome svijetu. Nakon 25 godina izbjivanja, u domovinu se vraća 1968. godine. Svoju kuću na Rokovom perivoju 4, u Zagrebu, s pripadajućim umjetninama, darovao je, po uzoru na prijatelja Ivana Meštrovića, Gradu Zagrebu.

Umro je 1. listopada 1969. godine u Zagrebu, u 81. godini života. Pokopan je u Arkadama na zagrebačkom Mirogoju.

Lidija Fištrek

BIBLIOGRAFIJA

Senjanović, Petra, Bogdan, Jure, Prančević, Dalibor, Dulibić, Frano, Zdelar, Željka, Dukić, Josip, Jozo Kljaković – retrospektiva, katalog izložbe (Galerija Klovićevi dvori, 26. studenoga 2009. – 24. siječnja 2010.), 2009.

Zdelar, Željka, Jozo Kljaković: Bojiš li se sinko ikoga, katalog izložbe (Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 26. studenoga 2009. – 10. ožujka 2010.) Zagreb, Centar za likovni odgoj grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2009.

Vujanović, Barbara, Kljaković kod Meštrovića, katalog izložbe (Atelijer Meštrović, 26. studenoga 2009. – 24. siječnja 2010.), Zagreb, Atelijer Meštrović, 2009.

Vugrinec, Petra, Bilješka o autoru, u: Kljaković, Jozo, U suvremenom kaosu, Matica hrvatska, Zagreb. 2012.

Vugrinec, Petra, Vodič kroz djela Jose Kljakovića u Zagrebu, Zagreb, Centar za likovni odgoj grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2014.

Zdelar, Željka, Jozo Kljaković, Katalog predmeta zbirke Jose Kljakovića, Zagreb, Centar za likovni odgoj grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2019.

Fištrek, Lidija, Scenografija Jose Kljakovića za Dubrovački diptihon i Dubravku, Centar za likovni odgoj Grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2019.

Fištrek, Lidija, Vugrinec, Petra, Remek djela Jose Kljakovića-Novi prilozi vrednovanju umjetnikova opusa, Centar za likovni odgoj Grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2020.

Fištrek, Lidija, Sakralna tematika Jose Kljakovića-fresko slikarstvo, Centar za likovni odgoj Grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2020.

Fištrek, Lidija, Dulibić Frano, Karikature Jose Kljakovića-iz fundusa zbirke, Centar za likovni odgoj Grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2021.

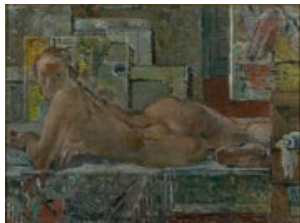
Fištrek, Lidija, Dukić Josip, Matijević Mario, Sakralna tematika Jose Kljakovića-Uskrs, Centar za likovni odgoj Grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2022.

Fištrek, Lidija, Djela Jose Kljakovića u Rimu, Centar za likovni odgoj Grada Zagreba, Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, 2022.

Knjige:

Kljaković Jozo, U suvremenom kaosu, 1952.; izdanje u Nakladi autorovih prijatelja:BsAs, 1992.; prvo domovinsko izdanje Matica Hrvatska, Zagreb, 2011.; drugo izdanje, Matica Hrvatska, Zagreb; Kljaković Jozo, Krvavi val, Rim, 1961.; Naklada autorovih prijatelja; 2011.; izdanje Matica Hrvatska, Zagreb

Kljaković Jozo, Libar moga života, 2012.; Dalmatinske teme, 2013.; Čovjek bez maske, 2014.; Politički tekstovi i polemike, 2015.; Perturbatori javnog poretka, 2018.; Jozo Kljaković u tekstovima drugih autora, 2022., sva izdanja u nakladi: Dom kulture Zvonimir, Solin, nakladnička cjelina: Jozo Kljaković, priređivač: Dukić Josip

1. Jozo Kljaković, Ženski akt Ženski nudo akt,
ulje na platnu, 60x80 cm
Memorijalna zbirka Jozo Kljaković,
Inv. br. 021

2. Jozo Kljaković, U studiu, 1954.
ulje na platnu, 100x80 cm
Memorijalna zbirka Jozo Kljaković,
Inv. br. 015

3. Jozo Kljaković, Ženski akt, 1944.,
ulje na platnu, 70x100 cm,
Memorijalna zbirka Jozo Kljaković,
Inv. br. 022

4. Fran M. Vlahinić, San o jednom snu I.,
sadra, 2021.
48x28x20 cm

5. Fran M. Vlahinić, San o jednom snu II.,
sadra, 2021.
38x23x18 cm

6. Fran M. Vlahinić, Žudnja,
sadra, 2022.
60x105x48 cm

IMPRESUM

Nakladnik:

Centar za likovni odgoj Grada Zagreba,

Samostalna zbirka Memorijalna zbirka Jozo Kljaković

Rokov perivoj 4, 10 000 Zagreb

Voditeljica: Lidija Fištrek

www.mzk.czlogz.hr

01/4824856

mz.jozo.kljakovic@czlogz.hr

Za nakladnika: Nikša Lalin

Urednica: Lidija Fištrek

Autorica: Lidija Fištrek

Tekst:

Lidija Fištrek

Fotografije:

Lucija Stolnik

Iz fundusa Memorijalne zbirke Jozo Kljaković

Organizacija tiska: Tiskara Hlad

Dizajn i grafičko oblikovanje: Krešimir Glogolja

Lektor: Andrea Rožić

Prevoditelj: Andrea Rožić

Naklada: 100 primjeraka

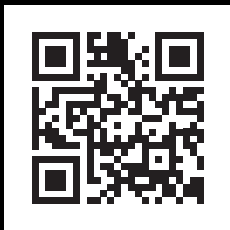
Cijena: 12,00 €

Zahvaljujemo se na pomoći u realizaciji izložbe i naklade Gradskom uredu za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo

ISBN: 978-953-8500-00-8 Centar za likovni odgoj Grada Zagreb

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001180798.

LC
LIKOVNI CENTAR
GRADA ZAGREBA

MEMORIJALNA ZBIRKA
Kljaković

GRAD ZAGREB

Samostalna zbirka
Memorijalna zbirka Jozo Kljaković

9 789538 500008